

Kvinderne betragtede hans Forsikringer som officielle, men sandsynligvis misforstod de nogle velvillige og sympathetiske Bemærkninger og tog dem for sikre Løfter.

Nylig har det nationale Raad taget Bestemmelser om de almindelige Valg, til hvilken Tid en permanent Regering skal vælges, og kun Mænd bliver betragtede som Vælgere. Kvinderne var ved Haanden for at gøre deres Krav gældende for at faa en Stemme i den Regering, hvis Oprettelse havde kostet dem saa meget — men til ingen som helst Nytte.

Landet er i stor Uro.

Imidlertid havde Landet være i en Tilstand af Uro. De Soldater af den lavere Klasse, som endnu ikke havde faaet Sold, plyndrede Landsbyer og større Steder, Skibe og Jernbanetog ret efter Middelalderens Viis. Regeringen havde været i den ynkeligste Nød for Penge, som den hverken kunde laane eller rejse noget Sted, og alle Planer var stagnerede.

Mange andre Selskaber var blevne organiserede, og hvert havde et Program for Landets politiske Fremtid. Der var meget Arbejde for Formaal, som krydsede hinanden, og mange bittre Følelser kaldtes tillive. Ved dette Tidspunkt kom Dr. Sun til Peking, og det lykkedes ham at forene fem af disse Selskaber i et Nationalt Forbund (Kui Ming Tong). »Tung Ming Hui« var det største og stærkeste, men da de andre ikke vilde gaa ind paa, at Kvinder skulde være Vælgere, kastede Dr. Sun denne Sag ud af Programmet med tilsyneladende kuu ringe Sorg. Naturligvis var Kvinderne tilstede og kunde anmode om en hel forskellig Behandling, men dette blev med det sædvanlige Resultat. De nuværende Uenigheder mellem disse Antagonister er tekniske angaaende Kabinettets Dannelse og Funktioner. Kvindestemmeret er saa langt fra Førernes Tanker som Nordpolen fra Ækvator. Da Ilden var hedest, var Kvindernes Hænder stærke nok til at trække de stegte Kastanier ud af Ilden, og om de brændte sig ved Arbejdet, saa blev det deres egen Sag; men nu, da Flammerne er kolde og Gløderne slukkede, slaar Mændene efter de kvindelige Fingre, naar disse rækkes ud efter Revolutionens Frugter — men sig selv hjælper de rundeligt.

Kvinder er ude af sig selv.

Det er den samme gamle Historie. Vi Kvinder fra Vesten vilde have vidst, det skulde hænde, men disse Kvinder fra Østen er anderledes. De har kendt Sorger, saa store, at man ikke kan forestille sig det, men der er andre Sorger de først maa kende, inden de naaer deres Frihed. De ser tilbage paa to Tusinde Aar — og mere — med den

Uret, der gjordes deres Køn, med deres halv knuste Fødder, uoplærte Hjerner og deres unaturlige Liv. Foran dem saae de den aabnede Dør, der førte til Lejligheden, Opdragelsen, Friheden, Lykken, og de drømte om at vogte Indgangen, saa at alle chinesiske Kvinder i Fremtiden skulde kunne gaa igennem den. Derfor gav de deres Energi, deres Lykke, deres Liv. Gennem denne samme Dør ser de deres Kammerater i Revolutionen marscherende, nogle glemmende, at Kvinderne eksisterer, andre kastende overtroiske Blikke til dem, som siger: »Vi har ikke mere Brug for jer. Gaa bort til dér, hvor I kom fra!«

At sige, at disse Kvinder er blevne ude af sig selv, er alt for svage Ord. De er blevne baade slaaede og overraskede over den Behandling, man har tildeelt dem.

Kvinder søger at opnaa fire Ting.

Den gamle revolutionaire Organisation følger det sædvanlige Løb, nu da dets Arbejde er gjort, og det er øjensynligt blevet indviklet i politiske Partier. Kvindeforgreningerne holdes sammen ved Ønsket om at danne et nationalt Forbund. Kvinderne lader til at forenes for at faa fire Punkter gennemførte: 1) At faa Valgret saa snart som muligt. 2) At organisere Foreninger i alle Provindserne. 3) At sikre Pigebørn lige Opdragelsesmuligheder med Drengene. 4) At faa oprettet tekniske Skoler for Børn og Kvinder

Carrie Chapman Catt.

Norges Folkehøjskoler.

Den første Folkehøjskole i Norge oprettedes paa *Sagalun*, ved *Hamar*, af Herman Anker (g. m. Frøken Boysen fra Møen) og Hans Arvesen.

De havde gjort Bekendtskab med Grundtvigstanker ved et Ophold i København i Vinteren 1860—61.

Skolen førtes med Tab, skøndt Anker havde sat sin store Fædrearv ind i den. Arvesen overtog den senere alene og holdt Skolen til 1892.

Den næste Folkehøjskole var *Vonheim* i *Sell i Gudbrandsdalen*. Den stiftedes af Christoffer Bruun 1867. (Forfatteren til »Folkelige Grundtanker«, nu Præst i »Kristiania«). Han var med i 64 som Frivillig i den danske Hær.

I 1869 fik Bruun Kristoffer Jansen til Medarbejder, han var alt da en kendt Digter. Denne Skole flyttedes senere længere ned i Gudbrandsdalen, da Bjørnson havde købt

Aulestad. I lang Tid var B.B. med i Skolen ved alle Fester og paa alle Folkemøder. Det var B. B.'s grundtvigske Periode. Fra disse Folkemøder — paa Skolen og i den nære By *Lillehammer* — udgik et politisk Liv, og her optraadte de Mænd, som var mest kendte baade i politisk Henseende og for de Slag de leverede for Folkeoplysning og for Kvindesag. Paa de mange Lærermøder drøftedes oftere Kvindens Stilling. Omtrent 1100 Elever har gaaet paa Vonheim Folkehøjskole. Mange af disse Elever har været og er endnu fremstaaende Mænd i Oplysningsarbejdet i vore Bygder.

Telemarkens Folkehøjskole, oprettet i 1880 af *Viggo Ullmann* (Ragna Nielsens Broder) blev meget kendt. Ingen har varmere end han talt Kvindens Sag, paa Møder og i Stortinget. Han blev Stortingsmand og ogsaa Stortingspræsident. Ullmann blev senere Amtmand (skøndt ikke Jurist). Han døde 1910.

Alle de, som senere er kommet med i Højskolearbejdet, maa ansees som Elever af disse tre første Højskoler — Skolerne spredtes vidt om i Landet. Deres Kaar var ikke altid de bedste i de første Kampens Aar — mod Pietismen og politisk Konservatisme. Men efterhaanden er deres Kaar blevet bedre, idet de faar Statsunderstøttelse. I Trøndelagen har Mænd som Fr. Wechselsen, Præst i Throndhjem, og hans Søn Kirkeminister, senere Biskop i Throndhjem (Vilh. W.) indlagt sig stor Fortjeneste af Højskolesagen. Den sidste har baade paa Stortinget og i Regeringen varmt talt *Kvindernes Sag*. Han har talt ud af sit kirkelige — grundtvigianske Grundsyn. Saa ogsaa her sees Samarbejdet mellem Højskolen og Kvindesagen.

En af de bedste Skoler nu er *Voss Folkehøjskole* styret af Lars Eskeland. — Rundtom i Landet stiftes der stadigt Ungdomslag (Lag: d. e. Forening) Voss Skole (i Hardanger) er den første Skole, som Ungdomslagene direkte hjalp til at faa igang.

Voss Skole er ogsaa den første, af de yngre Skoler, som efter den Ordning, som Stortinget vedtog i 1898 fik Statshjælp. (Det var i den Tid Wechselsen var Kirkeminister).

Siden 1898 har det gaaet jævnt frem med Højskolerne. Over to Trediedele af de Skoler, som nu er i Gang, er oprettede efter 1898.

Det er et nyt Slægtled — baade Kvinder og Mænd — som nu arbejder i og for Højskolen. Disse Mænd og Kvinder har mer eller mindre, direkte eller indirekte, gaaet i Skole i Danmark. Der er en fast, organisk Sammenhæng mellem danske og norske Skoler.

En stor Folkehøjskole er nu bygget paa